



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

8. Quæ res præscribi possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

scriptum, quantum possessum, & non amplius, *e. Cum olim. Et ibi DD. h. tit. l. 1. §. Iulianus. Et ibi Gloss. Bart. Et alii D. De itinere actuque privato.* Ideoque præscribitur à v. g. servitute palei: nisi centum oves in fundo alieno, si major numerus pascatur, non censetur aucta servitus, *d. §. Iulianus l. 12. Cod. de servitutibus, l. 1. §. 18. D. De aqua quorundam Et astiva.*

2. Hinc igitur non solum pater familias, sed etiam filius familias, maximè castrensis & quasi castrensis peculia, usucapere potest, & similiter pupillus, *l. 4. §. 1. Et 2. D. De usucap. etiã sine tutore, modo habeat animum possidendi, d. §. 2. Azo in Summa tit. De usucap. pro emptore num. 4. Item infans, sed tutore auctore, l. 32. §. 2. D. De acquir. possess. Sic etiam furiosus, quod ante furorera possidere cœpit, usucapit, *d. l. 4. §. 3. Hostien. in Summa h. tit. num. 3.** Aliud dicendum de servo: nam is usucapere nõ potest *d. l. 4. §. 4. l. 22. Et 118. D. De reg. iuris* quamvis Dominus etiam ignotans ex causa peculiari per servum possit usucapere, *l. 1. §. 5. D. De acquir. possess. l. 2. D. Pro soluto.**

§. VIII.

Quæ res præscribi possint.

1. Præscribi possunt res omnes, non prohibita specie licet.
2. Prohibentur, Exemptio ab obedientia superioris.
3. Jus visitandi procurationis exigenda.
4. Res, quæ non sunt in commercio.
5. Limites provinciarum.
6. Res pro indiviso communes pluribus.
7. Res mera facultatis, &c.

P Ræscribi seu usucapi possunt res omnes quæ nominatim vel lege aliqua vel speciali ratione non prohibentur; cum corporales, sive eæ mobiles sint sive immobiles, *Insti. de usucap. in prin.* tum etiam incorporales, modo antea dicta.

2. Prohibentur autem Præscribi; Primò Exemptio ab obedientia superioris: cum non liceat à capite membra recedere, *e. Cum non liceat. l. 2. h. t.*

3. Secundò, Jus visitandi & procurationis exigendæ, adversus superiores, quando scilicet eæ procuratio ex jure competit: non si ex privilegio vel consuetudine, quia tunc præ-

scribi poterit *e. Cum ex officiis. hoc. junctâ doctrina DD. ibid. Capella Tholof. 332.* Hinc quia Legatis & Nuntiis Sedis Apostolicæ ex jure procurationes debentur, adversus eas præscriptio locum non habet, *e. Accedentes hoc. tit.* Alius tamen, præter subditum, præscribere potest adversus Prælatum, ut ad se pertinent illius subditi, & à se in posterum visitentur, ubique non antiquo Prælato, procuratio debeatur, *d. e. Cum ex officiis h. t.*

4. Tertio, Res ulibus publicis deputatae, ut forum; theatra, via publica, & similes; itemque res communiõ hominum exempta, ut res sacre, religiosæ, *sed aliquando Insti. de l. 9. D. eod.* Item jus decimarum à laico post Concilium Lateranense præscribi nequit, sicut nec qualibet alia res spiritualis, quia ejus est incapax laicus, *cap. Causam. 7. hoc. tit.*

5. Quarto, Limites provinciales Episcopatum ac Parochiarum, & quæ hujusmodi limitibus coherent, modo tamen constitutales sint præfixos constitutosque fuisse, *e. Super eo. 2. inf. De parochiis, can. Quicumque junctâ Gloss. can. Licet cum can. seq. xv. l. 9. 4.* Ne scilicet provinciarum termini confundantur, *d. can. Quicumque.* Alias si de his non constat, vel probari non possint, præscribi poterunt, *e. Quia judicanti. h. t. can. Volumus xvi. 9. 5.*

V. Liber homo VI. Res furtiva & vi possessa, & quæ ex ea nascitur, *§. furtiva Insti. De usucap. VII. Res filci, Insti. eod. VIII. Retinendi probibitæ, ut res pupillares, l. 10. D. Quæ ad servitum amit. IX. Res dotales. l. 4. Et 16. D. De fundo dotale: nisi inchoata fuerit præscriptio antequam fierent dotales. l. 30. §. fin. Cod. De jure dotium.*

6. X. Res indivisim communes pluribus, ab aliquo sociorum præscribi non possunt, cum is nomine aliorum possideat, *l. Communem D. Quæ ad servitum amit. disti. juxta distinctionem Boerii Decis. 58.* consortes seu fratres aut coheredes æquis portionibus pro diviso possederint: nam tunc præsumitur inter eos facta divisio.

7. Denique, ut alias similes omittam, res, quæ sunt mera facultatis, præscribi nequeunt, *l. 2. D. De via publica: nisi prohibitioni interpositæ is, qui meram facultatem habet, cum patientia acquiescit. Vide Gailz. Obsor. 18. num. 4. ubi*

ubi tradit, juri offerendi propterea non præscribi, ne quidem spatio triginta annorum, quia consistat in mera facultate; & simul ostendit, juri offerendi habere quoque locum inter creditores ei tamen præscribi spatio 30. annorum: quia non competat creditoribus per modum facultatis, sed per modum actionis, cum sit accessorium ad ipsam actionem: ad exemplum actionis hypothecariæ, quæ similiter triginta annis præscribitur, l. Cum notissimi C. de præscript. 30. vel 40. annor. Gail. d. l. n. 12.

TITULUS. XXVII.

De sententia & re judicata.

§. I.

Sententia quid sit & quotuplex?

1. Ratio ordinis.
2. Sententia & Res judicata quid sit?
3. Sententiarum alia Definitiva, alia Interlocutoria.
4. Definitiva alia Condemnatoria, alia Absolutoria.
5. Interlocutoria quæ sit.
6. Et unde sic dicatur?
7. 8. Alia est merè interlocutoria, alia vim habens definitiva.

Expeditis iis, quibus se actores ad agendum, & intentionem suam fundandam, muniant, & iis quibus è diverso rei sese ad propulsandas & elidendas actiones, & intentionem actorum cavendam, atque absolutionem ab impetitione eorundem per sententiam judicis assequendam, defendunt: sequitur, ut agamus de ipsa sententia, qua Judex, visis actis, probationibus, allegationibus atque exceptionibus, secundum quod ex iis sibi iustum visum fuerit, super causa controversa pronuntiat, & finem controversiæ imponit, vel absolvendo vel condemnando; & consequenter de rejudicata.

2. Nam Sententia hic est ipsa pronuntiatio seu definitio Judicis; finem controversiæ imponens, Res verò iudicata est ipsa causa controversa, quæ finem controversiæ pronuntiatione Judicis accepit, vel absolutione vel condemnatione, l. 1. D. de re judicata. Quamquam

& sententia, quatenus decurso ab ea appellationis tempore manet veluti à partibus approbata & judicata, non malè quoque res judicata dicitur; eoque pacto dici solet, sententiam transire vel transivisse in rem judicatam.

3. Sententiarum alia est Definitiva, alia Interlocutoria. Definitiva est sententia Judicis, quæ principalem causam seu controversiam definit ac terminat, absolvendo vel condemnando. l. 1. D. de rejudicata Gloss. in Clement. 2. De sequestrat. possess. & fructuum.

Per hoc, quod dicitur, Sententia Judicis, excluduntur Arbitrium, Transactio, Jusjurandum, Præceptum de solvendo, quod fit in confessum, non servato ordine juris, & sine causæ cognitione: quia licet hæc causam definiant, non tamen sunt sententiæ definitivæ Iudicum.

Dicitur, Absolvendo vel condemnando; quia alias non esset definitiva, d. l. 1. D. de re judicata & l. Prasus 3. Cod. de sent. & interlocut. om. jud. Nisi sit sententia in causa appellationis, in qua sufficit dicere Iudicem, malè esse appellatum, bene judicatum, vel contra, l. eos qui 6. Cod. de appellat. Non est tamen accessio Iudicem uti verbo Condemno vel Absolvo, sed sufficit, quod utatur æquipollentibus, Glossa in d. l. Prasus, quia licet, ubi certa verba pro forma requiruntur, uti in Baptismo & Eucharistia, non sufficiant æquipollentia, tamen sufficiunt ubi verba in genere pro forma requiruntur, ut in sententia definitiva, in matrimonio, in quo sufficit consensus per quæcumque verba exprimeret, c. Ex litteris c. 2. de parte inf. De sponsalib. & in stipulatione, l. 1. §. Si quis ita & §. fin. D. de verb. obligat.

4. Hinc autem patet Definitivam esse duplicem scilicet Condemnatoriam & Absolutoriam. Exempla sententiæ definitivæ sunt, si Iudex pronuntiet satisfandum esse, vel non esse, quando principaliter petitur, alioquin non esset definitiva: si de nullitate sententiæ principaliter dubitetur, & super eò sententia feratur: si pronuntietur rem esse petitoris: si quis condemnatur ad restituendam rem aliquam, & sic de similibus.

5. Sententia Interlocutoria propriè dicitur quæ inter principium & finem causæ super aliquo incidenti vel emergenti profertur, Gloss. in Clement.